

Олена Лопасва

старший викладач кафедри

вогневої підготовки

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЇ ПРАВООХОРОНЦЯМИ

Сьогодні питання застосування вогнепальної зброї поліцейськими є надзвичайно актуальним, оскільки воно стосується забезпечення громадської безпеки, дотримання прав людини та ефективності правоохоронної діяльності. З одного боку, правоохоронці повинні мати дієві інструменти для реагування на загрози життю та здоров'ю громадян. З іншого боку, надмірне або необґрунтоване використання сили може призвести до серйозних правових і соціальних наслідків. У цьому контексті виникає низка важливих питань: які межі правомірного використання вогнепальної зброї, як забезпечити дотримання стандартів професійної етики, і які зміни необхідні в законодавстві та підготовці поліцейських, щоб забезпечити баланс між безпекою суспільства та правами кожного громадянина.

Згідно з Основним законом України, а саме розділу II Конституції України, життя людини та її здоров'я є найбільшою цінністю в державі та суспільстві. Застосування вогнепальної зброї посягає саме на життя та здоров'я людини, що робить цей захід примусу найнебезпечнішим з усіх, тому йому й повинна приділятися відповідна увага. Досить часто ми можемо чути трагічні випадки, коли внаслідок неправильного або неправомірного застосування вогнепальної зброї поліцейськими гинуть та калічаються люди. Європейська конвенція з прав людини також визначає, що право на життя є найважливішим правом з усіх, тому можна сказати, що неправомірне застосування вогнепальної зброї є порушенням міжнародних стандартів та може призвести до негативного реагування не тільки з боку населення України, а ще й інших держав [1].

На сьогодні наявні екстремальні умови для діяльності працівників поліції, оскільки хтось з них працює під постійними прильотами, атаками рашистів та інше. Ці умови створюють сприятливу ситуацію для глобалізації злочинності по Україні, її розвиток та збільшує вплив їхньої діяльності на різні сфери життєдіяльності суспільства та держави. Для зменшення цієї глобалізації злочинності поліцейські мають право застосовувати заходи примусу, визначених Законом України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 року № 580, що встановив деякі правила та порядок застосування поліцейських заходів примусу. Застосування вогнепальної зброї є найсуворішим із них, застосування вогнепальної зброї – це є найжорсткіша

міра безпосереднього примусу [2].

Згідно із ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» поліцейський застосовує вогнепальну зброю у визначених саме цією статтею випадках. Але зазначимо, що в цій статті прописано не тільки застосування вогнепальної зброї поліцейським, ось наприклад, тут зазначено, що поліцейський може й просто взяти до рук вогнепальну зброю та привести її у готовність, якщо в ситуації, що склалася, можливе виникнення підстав для її застосування. Також, окрім ч. 4 та ч. 6 статті 46 Закону України «Про Національну поліцію», деякі частини цієї статті відокремлюють деякі випадки застосування вогнепальної зброї поліцейськими. Тут законодавець акцентував саме на збройному нападі, або на випадках, коли поліцейський має справу з особою, що вчинила тяжкий чи особливо тяжкий злочин. Це є правильним, оскільки збройні напади у наш з вами час можуть виникнути по всій країні через шалений обіг зброї та масштабну мобілізацію. Майже кожен, хто перебуває саме в зоні бойових дій, може взяти потім собі щось вибухонебезпечне чи іншу зброю, що становить небезпеку для життя та здоров'я осіб [3, ст. 168].

Стаття 46 цього Закону застерігає поліцейських бути уважними, коли будуть працювати з особами, щодо яких є підстави вважати у вчиненні ними тяжкого чи особливо тяжкого злочину. Це є досить правильним, оскільки такі особи становлять загрозу не тільки для поліцейського, а й для великого кола осіб і саме з такими особами пов'язаний цей поліцейський захід примусу [2].

Також не потрібно забувати про статтю 43 Закону України «Про Національну поліцію», яка визначає загальні правила для застосування усіх заходів примусу. Наприклад, згідно з ч. 4 цієї статті поліцейський зобов'язаний надавати невідкладну домедичну допомогу особам, що постраждали від застосування заходів примусу, та інші важливі аспекти, яких усі поліцейські повинні дотримуватись у своїй службовій діяльності [2].

Отже, в сучасних умовах застосування вогнепальної зброї поліцейськими є важливим і водночас чутливим питанням, яке вимагає чіткого дотримання законодавчих норм, етичних принципів і стандартів прав людини. Основними напрямками удосконалення є підвищення рівня професійної підготовки поліцейських, розробка чітких протоколів застосування сили, забезпечення відповідальності за перевищення повноважень та посилення комунікації з громадськістю. Баланс між ефективністю дій правоохоронців і захистом прав людини повинен бути ключовим принципом у вирішенні цих актуальних питань.

Список використаних джерел

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з додатками), Європейська конвенція з прав людини ухвалена Радою Європи від 04.11.1950 року, остання редакція від 01.08.2021 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 року № 580, остання

редакція від 16.08.2024 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

3. Лопасева О. М., Бойко О. І. Актуальність застосування та використання вогнепальної зброї патрульними поліцейськими. Харків, 2020. С. 167–169. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/60.pdf.

Ганна Лопуга

старший викладач кафедри
фізичного виховання та спорту
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

СУЧАСНІ ПИТАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ ЗВО ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Система фізичного виховання курсантів та студентів закладів вищої освіти (ЗВО), зокрема тих, що мають специфічні умови навчання, є важливою складовою підготовки майбутніх фахівців. Фізична підготовка має безпосередній вплив на формування професійних навичок, витривалості та стресостійкості, що є важливими для ефективного виконання службових обов'язків, особливо в умовах екстремальних ситуацій. Особливо актуальним це питання є для курсантів та студентів, які навчаються у ЗВО зі специфічними умовами навчання, таких як військові академії, навчальні заклади Міністерства внутрішніх справ, прикордонні училища тощо. Оскільки ці навчальні заклади готують фахівців, які повинні діяти в умовах високих фізичних навантажень, важливими є розробка нових підходів до організації фізичного виховання, адаптованих до їх специфічних вимог.

Фізичне виховання у ЗВО зі специфічними умовами навчання має свої особливості, що пов'язані з інтенсивністю навчального процесу, специфікою майбутньої професійної діяльності курсантів та студентів. В таких навчальних закладах фізична підготовка не лише сприяє зміцненню здоров'я, але й формує необхідні фізичні якості, що є основою для професійної підготовки. Особливе значення має поєднання традиційних методів фізичної підготовки з сучасними технологіями, що дозволяють тренувати фізичні якості, необхідні для виконання специфічних професійних завдань.

Тож в ЗВО, які готують курсантів для роботи у правоохоронних органах, військових структурах, рятувальних службах, фізична підготовка повинна бути спрямована на розвиток не лише загальної фізичної підготовленості, але й на удосконалення спеціальних рухових навичок. Водночас враховуються такі фактори, як стресостійкість, здатність швидко приймати рішення в екстремальних ситуаціях, а також використання